

Examen VWO 2017

muziek

tijdvak 1

dinsdag 23 mei

9.00 - 11.30 uur

Vergeet niet je op te zetten!

Klik op 'Start' om te beginnen.

Start ▶

Tijdens het examen kun je de volgende knoppen gebruiken:

 ingesproken tekst

 regelen van het volume

 uitleg van het programma

 ga een pagina terug of verder

 ga naar het begin of het einde van het examen

Voor het openen van bronnen gebruik je de volgende knop:

 geluidsfragment

Hiernaast kun je testen of het geluid goed functioneert.

Het examen bestaat uit vier blokken met in totaal 52 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 78 punten te behalen.
Voor elke vraag staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Blok 1: A. Caldara - Missa Dolorosa, Gloria

Blok 2: P. Glass - Symfonie nr. 4, deel 4

Blok 3: A. Dvořák - Drobnosti, opus 75a

Blok 4: Kovacs - Diggin'

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.

Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Blok 1 A. Caldara - Missa Dolorosa, Gloria

Dit vragenblok gaat over het Gloria uit de *Missa Dolorosa* (1735) van de Italiaanse componist Antonio Caldara (1670-1736). Deze mis is geschreven voor koor, orkest en zangsolisten.
De klank is een halve toon lager dan de notatie.

Het fragment is het begin van het Gloria.

(1p) Tot welke stijl behoort dit gezang?

De vragen 2 t/m 4 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van het koorgedeelte. De sopraanpartij is weergegeven.

1 Et in ter-ra pax in ter-ra pax 2 et in ter-ra pax in ter-ra

4 pax 5 pax ho - mi - ni-bus bo-nae vo-lun - ta - tis pax ho -

7 mi - ni-bus bo-nae vo-lun - ta _____

10 _____ 11 tis in ter - ra in ter - ra 12 pax

Het fragment begint in e mineur, maar er wordt vrijwel direct gemoduleerd naar majeur. Na enige maten keert het mineurkarakter weer terug.

(1p) Vanaf welke maat heeft het fragment weer een overwegend mineurkarakter?

Het fragment is het begin van het koorgedeelte. De sopraanpartij is weergegeven.

1 Et in ter-ra pax in ter-ra pax 2 et in ter-ra pax in ter-ra 3

4 pax 5 pax ho - mi - ni-bus bo-nae vo-lun - ta - tis pax ho - 6

7 mi - ni-bus bo-nae vo-lun - ta _____ 8 9

10 _____ 11 tis in ter - ra in ter - ra pax 12

In maat 8 t/m 10 wordt een reeks noten op één lettergreep gezongen.

(1p) Geef de technische term voor een reeks noten die op één lettergreep gezongen wordt.

Het fragment is het begin van het koorgedeelte. De sopraanpartij is in de uitwerkbijlage afgedrukt. Op vier momenten zingt het koor homofoon. Eén moment is met een haak aangegeven.

(3p) Geef met nog drie haken de overige momenten in het notenvoorbeeld aan.

>> Let op: één haak moet op een volgende notenbalk doorlopen.

In het fragment zingt de sopraan solo. De sopraanpartij is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(3p) Noteer de ontbrekende noten (toonhoogte en ritme).

>> Let op toevallige voortekens.

Het fragment bestaat uit de sopraansolo en het vervolg waarin twee violen de melodie spelen.

(2p) Geef de technische term voor de polyfone compositietechniek TUSSEN BEIDE vioolpartijen. Geef de technische term voor de motiefverwerking die IN allebei de vioolpartijen voorkomt.

1 Laudamus,
laudamus te	Wij loven U
2 Benedicimus,
benedicimus te	Wij prijzen U
3 Adoramus te	Wij aanbidden U
4 Glorificamus,
glorificamus te	Wij verheerlijken U

Het fragment is de gehele sopraansolo. De tekst en vertaling zijn weergegeven.

In de melodie van de sopraanpartij zijn er verschillen tussen regel 1 & 2 enerzijds en regel 3 & 4 anderzijds. Door deze verschillen krijgt de betekenis van de tekst nog meer zeggingskracht.

(2p) Geef voor deze bewering twee argumenten. Ga bij je antwoord uit van regel 3 & 4.

In het fragment speelt een blaasinstrument solo. Het wordt begeleid door een basso continuo.

(2p) Welk blaasinstrument speelt solo?

Welke twee instrumenten vormen de basso continuo?

Beantwoord de vragen 9 t/m 12 met behulp van de afgedrukte partituur op pagina 4 en 5 van de uitwerkbijlage.

De afgedrukte partituur is het slot van de compositie. Van het begin is van de koorstemmen alleen de melodie van de baspartij afgedrukt. Vanaf maat 10 zijn alle stemmen afgedrukt, maar zonder tekst. Het gedeelte heeft kenmerken van een fuga.

De vragen 9 en 10 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de afgedrukte partituur.

(1p) In welke volgorde zetten de koorstemmen in?

Het fragment is het begin van de afgedrukte partituur op pagina 4 en 5 van de uitwerkbijlage.
Het thema is met een haak aangegeven. Elk van de vier stemmen zingt in het begin het hele thema één keer.

(1p) In welke maat sluit de stem die als vierde inzet het thema af?

De vragen 11 en 12 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is de hele partituur die op pagina 4 en 5 van de uitwerkbijlage is afgedrukt.

In de partituur is de eerste noot van het thema omcirkeld.

(3p) Omcirkel in de partituur de eerste noot van elke gehele en gedeeltelijke (gevarieerde) thema-inzet.

Het fragment is de hele partituur die op pagina 4 en 5 van de uitwerkbijlage is afgedrukt. Het gedeelte heeft kenmerken van een fuga.

(1p) Geef in de uitwerkbijlage van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

In het fragment komt een expositie voor.

bewering 2

In het fragment komt een stretto voor.

De vragen 13 en 14 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Deze compositie komt uit de barok en niet uit de renaissance.

(2p) Geef voor deze bewering twee argumenten aan de hand van het fragment.

De componist maakt in dit werk gebruik van een middel dat ook al in de renaissance werd toegepast, namelijk het geïntegreerd gebruik van instrumenten en zangstemmen.

(1p) Licht deze bewering toe.

Blok 2 P. Glass - Symfonie nr. 4, deel 4

Dit vragenblok gaat over deel 4, *Sons of the Silent Age*, uit de *Heroes-symfonie* uit 1996 van de Amerikaanse componist Philip Glass (geb. 1937). De symfonie is gebaseerd op het album *Heroes* van David Bowie uit 1977.

De vragen 15 en 16 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin en is thema 1.

(1p) Welk instrument speelt thema 1?

Het fragment is het begin. Thema 1 is in de uitwerkbijlage afgedrukt.
Lage koperblazers spelen een begeleiding.

(2p) Noteer het ritme van de lage koperblazers, inclusief de rusten.

Het fragment is thema 2. Thema 2 is weergegeven.

The musical notation shows Thema 2 in 4/4 time. The first staff contains two phrases: phrase 1 (measures 1-4) and phrase 2 (measures 5-8). The second staff contains phrase 3 (measures 9-12), which includes a long note in measure 11.

Boven thema 2 staan drie haken. De omvang van de melodie is per haak verschillend.

(2p) Noem de volledige naam van het interval van de melodieomvang bij elke haak.

In het fragment spelen twee instrumenten achtereenvolgens de melodie.

(1p) Welke instrumenten zijn dat?

Beantwoord de vragen 19 t/m 22 met behulp van de afgedrukte partituur op pagina 8 van de uitwerkbijlage.

De vragen 19 t/m 22 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Van het fragment is maat 1 t/m 10 van de partituur op pagina 8 van de uitwerkbijlage gedeeltelijk afgedrukt. De klarinet is klinkend genoteerd.

(1p) Geef de volledige benaming van de akkoorden op de eerste tel van maat 1 en 2.

Van het fragment is maat 1 t/m 10 van de partituur op pagina 8 van de uitwerkbijlage gedeeltelijk afgedrukt. De klarinet is klinkend genoteerd.

(1p) Op welke manier is de melodie van de klarinet uit maat 1 t/m 4 verwerkt in de partij van viool 1+2 (vanaf maat 9)?

Van het fragment is maat 1 t/m 10 van de partituur op pagina 8 van de uitwerkbijlage gedeeltelijk afgedrukt.

(1p) Welk ritmisch verschijnsel treedt op tussen de harp en viool 1+2 vanaf maat 9? Geef de technische term.

Van het fragment is maat 1 t/m 10 van de partituur op pagina 8 van de uitwerkbijlage gedeeltelijk afgedrukt.

(1p) Op welke tellen van de maat speelt de contrabas vanaf maat 9?

Je kunt het fragment verdelen in gedeeltes van vier maten.

(2p) Wat is het verschil in melodierichting tussen de hoge blazers en de lage blazers in maat 5 t/m 8 en maat 9 t/m 12?

Wat is het verschil in ritme tussen de hoge blazers en de lage blazers in maat 5 t/m 8 en maat 9 t/m 12? Vul het schema in.

Aspecten van het fragment zijn onder andere de constante herhaling van motieven en ritmische patronen.

(1p) Welke laattwintigste eeuwse stijl kenmerkt zich onder andere door bovengenoemde aspecten?

De vragen 25 en 26 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

In het fragment wordt spanning afgebouwd. Het begin van de pianopartij is weergegeven.

(2p) Op welke manier wordt de spanning afgebouwd? Richt je op de verwerking van het afgedrukte motief (twee antwoorden) en de articulatie (één antwoord). Laat het tempo en de dynamiek buiten beschouwing.

In het fragment spelen verschillende slaginstrumenten.

(2p) Noem er drie.

Het fragment komt uit het slot van het werk. Je kunt het fragment verdelen in drie gedeeltes van vier maten.

(2p) Met welke samenklank EINDIGT elk gedeelte?

De vragen 28, 29 en 30 gaan mede over het originele nummer van David Bowie waarop de componist het 4e deel van de symfonie heeft gebaseerd.

Het fragment bestaat uit de intro en het begin van couplet 1 van het originele nummer. Een aantal partijen is (gedeeltelijk) weergegeven.

1

2

3

4

(1p) Welk notenvoorbeeld hoort bij welke partij?

Het fragment is een variatie op thema 1 uit de symfonie. Een aantal partijen uit het originele popnummer is (gedeeltelijk) weergegeven.

1

2

3

4

(1p) Op welk notenvoorbeeld is het fragment gebaseerd?

op notenvoorbeeld

- A 1
- B 2
- C 3
- D 4

Fragment 1 is een gedeelte uit het popnummer. Fragment 2 is een gedeelte uit de symfonie.

(1p) Geef in de uitwerkbijlage aan of het genoemde materiaal uit het popnummer wel of niet in de symfonie is verwerkt.

- 1 de dalende melodie van de backing vocals aan het begin van de zin**
- 2 het ritmische motief van de backing vocals aan het einde van de zin**

Blok 3 A. Dvořák - Drobности, opus 75a

Dit vragenblok gaat over *Drobности* van de Tsjechische componist Antonín Dvořák (1841-1904). Het werk bestaat uit vier korte deeltjes en is geschreven voor strijktrio (viool 1, viool 2 en altviool). *Drobности* betekent miniaturen.

Het fragment is het begin van deel 1.

(1p) Is er sprake van periodische zinsbouw? Motiveer je antwoord.

Het fragment is maat 1 t/m 4. De melodie is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Noteer onder het notenvoorbeeld het akkoordenschema. Het eerste akkoord is gegeven. Kies uit: g klein, F groot en d klein. Elk akkoord komt één keer voor.

Van het fragment is de partij van viool 1 en een gedeelte van viool 2 weergegeven.

The image shows a musical score for two violins. The top staff is labeled 'viool 1' and contains four measures, numbered 1 to 4. The bottom staff is labeled 'viool 2' and contains four measures, numbered 5 to 8. The key signature changes from two flats (B-flat major) to one flat (G minor) between measure 4 and measure 5. The time signature is 4/4. Violin 1 plays a simple melodic line, while Violin 2 plays a rhythmic accompaniment of eighth notes.

Het fragment begint in Bes groot, maar er wordt gemoduleerd naar g klein.

(1p) In welke maat wordt deze modulatie vormgegeven? Motiveer je antwoord.

Het fragment is het begin van deel 2 en heeft als titel *Capriccio*.
Capriccio betekent grillig.

**(2p) Noem twee manieren waarop het grillige karakter verklankt is.
Laat het tempo en het ritme buiten beschouwing.**

Het fragment is het slot van deel 2. De altviool is weergegeven.

(1p) Noteer maat 5 en 6 in de F-SLEUTEL.

De vragen 36 en 37 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is de eerste muzikale zin van deel 3. De partij van viool 1 is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(1p) Noteer het ritme in maat 3 en 7.

De partij van viool 1 is (onvolledig) weergegeven.

The image shows two staves of musical notation for Violin 1. The first staff contains measures 1 through 4, and the second staff contains measures 5 through 8. The music is in 4/4 time and features a melodic line with various note values and rests. The key signature has two flats (B-flat and E-flat).

De altviool speelt vrijwel het hele fragment een orgelpunt.

(1p) Uit welke toon bestaat dat orgelpunt?

- A de toon d
- B de toon f**
- C de toon bes
- D de toon es

De vragen 38 en 39 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van deel 4. Deel 4 heeft als titel *Elegie* wat klaagzang betekent.

(2p) Noem twee manieren waarop het klagen in de melodie is verklankt. Laat de dynamiek en het tempo buiten beschouwing.

Van het fragment is maat 1 van viool 1 weergegeven.

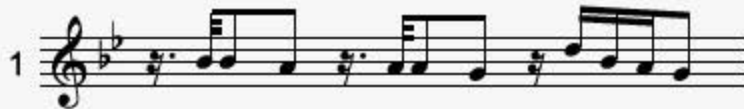
(1p) Wat is de maatsoort?

notenvoorbeeld 1

notenvoorbeeld 2

Het fragment is het slot van deel 4 en bestaat uit negen maten. De melodie van maat 1 is in notenvoorbeeld 1 weergegeven. Deze maat komt vier keer gevarieerd in het fragment terug. De vier gevarieerde maten zijn in willekeurige volgorde in notenvoorbeeld 2 weergegeven.

(2p) Noteer in het schema de volgorde waarin deze gevarieerde maten voorkomen. Het eerste antwoord is gegeven.

Blok 4 Kovacs - Diggin'

Dit vragenblok gaat over het nummer *Diggin'* uit 2015 van de Nederlandse zangeres Sharon Kovacs. In de tekst vertelt de zangeres dat ze aan het 'graven' is in haar collectie langspeelplaten.

Het fragment is de intro. De begeleiding bestaat uit drie lagen met elk een eigen ritme dat telkens herhaald wordt. Het ritme van één laag is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Noteer één maat van het ritme van de andere twee lagen van de begeleiding.

Het fragment is de intro. De begeleiding bestaat uit drie lagen met elk een eigen ritme dat telkens herhaald wordt. Het ritme van één laag is weergegeven.

Deze laag van de begeleiding speelt een melodisch ostinaat.

(1p) Hoe vaak wordt het volledige melodisch ostinatomotief gespeeld?

Het fragment is de intro. Aan het eind van het fragment wordt naar het couplet toegewerkt.

(3p) Noem drie manieren waarop dat gebeurt. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

- 1 a Look here, there's something to know
- 2 b I'm not like others, this needs to go slow
- 3 a Got things, things on my mind
- 4 b' Visions to make and gold dust to find

Het fragment is het begin van couplet 1. De tekst is weergegeven.
Het vormschema van regel 1 t/m 4 is met letters genoteerd.

(1p) Verklaar het accent bij regel 4, gelet op de zangmelodie.

Het fragment is couplet 1. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Maak het vormschema compleet, gelet op het toonhoogteverloop. Gebruik waar nodig accenten.

- 1 I'm diggin', don't want you by my side
- 2 Me and my records all alone feels right

Het fragment bestaat uit regel 1 en 2 van het refrein. De tekst is weergegeven.

(1p) Wat is het ritme van regel 2? Kruis steeds één van de twee ritmische motieven aan die het ritme het best weergeeft.

Het fragment is couplet 2 met één extra maat vooraf. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Geef met kruisjes in het schema aan of de zang bij elke regel net voor, op of net na de eerste tel van de maat begint.

Het fragment is het refrein. In de begeleiding is de melodie van de intro verwerkt.
De hele melodie van de intro is (zonder versieringen) weergegeven.

8 1 2 3 4

8 5 6 7 8

(1p) Welke maten uit de intro worden achtereenvolgens in de begeleiding gespeeld?
Vul het schema in.

Het fragment is de prechorus. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Onderstreep in de tekst de woorden die meerstemmig gezongen worden. Het eerste antwoord is gegeven.

Het fragment is het eind van de prechorus en het begin van het refrein.
Aan het eind van de prechorus stopt de begeleiding gedeeltelijk.

(1p) Geef hiervoor de technische term.

Fragment 1 is de bridge. In de tekst verwijst de zangeres naar artiesten voor wie zij bewondering heeft, zoals Nina Simone, Ella Fitzgerald en Etta James. Fragment 2, 3 en 4 zijn fragmenten uit nummers van deze artiesten.

(3p) Geef bij elk fragment aan welke stijl het is. Kies uit:

blues
bebop
rock-'n-roll
soul
funk

Dit was de laatste vraag van het examen.

Klik op of onder in het scherm als je de vragen nog eens wilt langslopen.

Klik op de knop 'Stoppen' als je klaar bent.

Bronvermelding

De in dit examen gebruikte bronnen zijn vermeld in het examen zelf en/of in het correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Einde